

پنجشنبه - ۲۷ کانون اول ۱۳۳۹

برنجی سنه - نومرو ۵

آبونه شرائطی :
سنه لکی ۲۵۰ ،
آلتی آیلغی ۱۲۵
فوق العاده نسخہ لک
ایچون ۵۰۰ و ۳۰۰
غروشدور .

مجموعه من هیئت تنجہ
طبعی تفسیر ایدلمین
آثار اعاده ایدلمین .

ملی تحریک

اداره خانه : باب
عالی جاده سنده
وقت مطبعه سنه
متصل گوشه
باشنده ۱ نومرو لی
دائرة مخصوصه

اداره بسه کونده بر هیقار ، علمی ، ادبی ، اقتصادی ، فنی ، مصور مجموعه در

برنجی سنه

پنجشنبه - ۲۷ کانون اول ۱۳۳۹

نومرو ۵

تحلیل و تنقید

برغسون

و

فهرست رزمیه به داور برقاچ قورندرانس

مصطفی شکیب - ۱۳۳۹-۲۰۳۳ یوک صحیفه

ملی کتبخانه من مصادف و کالتنک دلالتی ایله یکی یکی اترله نائل اولمقدور. حیات فکریه تک تولد و انکشافه اک بووک دلیل اولان علمی آثار، بوکون منور زمره می تماماً تطمین ایدجک شکده اولاماسده، هرحالده جدی بر باشلانفج و قیمتدار بر بشارت عد اولنه یلیر. بومیانده فلسفی ماهیتی حائر کتابلر ایجریسنده حقیقه نظر دقتی جلبه شایان اولانلردن بردانه سی و بلسکه اک قیمتلی دارالفنون

وامبهری درعهده ایدیور فقط لسانیات مجموعه سنده اتشازایدن تورک - مجار لسان مقایسه سی حسن قبوله مظهر اولمیور. بودنس یوؤرف تنقیدلرنده وامبه رینک بوتون خطالری کوستریور. زه زمان فیلولوژیسی مکتبیدن بیتشه بودنس اصولی تدقیقلری سایه سنده اثبات ایدیورکه :

(۱) مجارجه دکی تورکجه کلهلر اودونج آلمان کولتور کلهلر.

(۲) و مذکور کلهلر بلغسار تورکارینک احفادی اولان چواشلرک لسانه اک یقیندر.

وامبهری ۱۸۸۲ده اتشار ایدن مجارلرک اصلی عنوانلی اترنده بودنسه سرت مجرم ایتدی. مجارجه تورکجه در فینجه کلهلر اودونج کلهلر دیریدی. مجار عالملی ایکی به آریلیدی. توری یوؤرف، بوزدهر قروی وامبهری به طرفدار ایدی بودنس وامبهری به ویردیکی جوابده وامبه رینک یکی خطالری کوستردی. وامبهری بعضی اصولسارقلریه رعماً تورکولوژی به یک بووک خدمتلرده بولونش وقع لیتی سایه سنده تورکولوژی عالنده بر دور یارامشدر. اثرلرینک بوکون علمی قیمتدن زیاده تاریخی قیمتی واردر. مجارستانده تورکولوژینک حقیقی مؤسس ایسه هیچ شهسز بوده ناسدر.

کلهجک مقاله مزده (تورک لساننک اک اسکی خاطرلری) عنوانلی آئنده مجارجه دکی مذکور تورکجه لسان جزینه سندن بحث ایدجکسز.

بودایسته : حامد زهیر

اورخان رضا بک

رنگر وایزردن :

کالانک سی

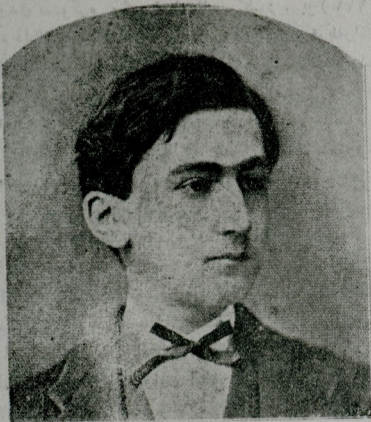
- حسین نامق ۵ -

کسوئی : یازیق ، عمریز ، ادبار و محنه
ای گول بوزی مهتابه چالان سه وکیلی سنله
هرغنجی اورتسهک شوصلان تازه چنه
ای گول بوزی مهتابه چالان سه وکیلی سنله

قلب کی سنه گده کان هیچقیریور باقی
هرغنجی کویا ایدیور ، روحی انطاق .
بز کهجه کاشنده اگر باش باشه قالساق
ای گول بوزی مهتابه چالان سه وکیلی سنله ...

اورخان رضا

تدقیق ایدرک مجارجه تک اک باشد فین- اوغور لسانی اولدیغی کوستریور تورکجه کلهلر اودونج آلمان کولتور کلهلر دیردیور. ۱۸۳۳ ده مجارلرک شرقدکی قرداشلری آرامنه چیتان کوروشی چوما برمکتوبنده مجارلرک تورکله هم هندلرله قرداش اولدیغی ادعا ایدیور. بهتس لیوت و خوروات اشتوان بوکا کوتلی صورتده اعتراض ایدیورلر. خوروات اشتوان مجارجه دکی تورکجه کلهلر (۱) قاریاتلرله کزدن اول انسان کولتور کلهلر (۲) استیلا دورنده آلمان کلهلر. احتمال آرادله آری ردور واردر دیور. مجارجه دن تورکجه یده بعضی کلهلرک مقابل کجیدیکنی ادعا ایدیور. هونفالوی پال ۱۸۶۰ ده مجارلرک تورکله فین- اوغورلرده عینی درجه ده اولسه کرک یولنده فکر یوروتیور. مسئله تک اساسلی تدقیقه عالملی تشویق ایدیور. مذکور وظیفه می

« برغسون » اون آتی یاشنده ایکن

شکیب بک فکری و روحی بر ترجمه حایدر . بوسطرلرده « برغسونه تاس ایدنجیه قادار فیلسوفلردن هیچ برسی بکا اراده ی بولدورته یله جک بر تلقین یلایماشدی » دین شکیب بک ، « ایشته روحده بالتجربه بودرجه سلم بر تنکون حصوله کتیرمن بر فلسفه یی آرتق اجاتی اشد بریمک بنم ایچون آبریمجه بر سراق اولدی » قیدیه نیچون بو اثری ترتیب ایتدیکنی سوله یور . بو مطالعه ده جدأ دوغرودر . چونکه کندیشی لاعلی التبعین برکتنا یازمق ویا بر شخصک اثرلرنی تدقیق ایتک قصدیه دکل ، بلکه کندی باطن عالمنکی اضطراب و امید سزلکری کیده رن بر عامل معنوی اولتی اعتباریه بد تدقیق وجوده کتیرمشد . اوندن دولای اثرک آبریمجه حیاتی برقیتمده وار دیمکدر .

مدخلی متعاب (۵۳) صحیفه قدر برغسونک فلسفه سی حقدده بحمل فقط وجیز بر تدقیق بولاجسکیز . برغسون فلسفه سی حقدده بو طرزده یایلمیش تدقیقلر یوق دکلدر . « بویوک فیلسوفلر » سهریسنک بر جزئیکی تشکیل ایدن کتایله (غران ژان) ک « فلسفه ده بر انقلاب آدی اثری ، (هوفدینغ) ک و (ژوزف دوزیمار) ک تدقیقلری واردر . فقط اوقوبوب مقایسه ایتدیکنک زمان شکیب بک تلخیصی و حیزلکی وطولبولنی اعتباریه ظن ایدرم دیکلرلرینه ترجیح ایده جکسکیز . بو بختده برغسون اولکی فلسفه ، برغسونک انکار ایتدیکی نقاط ، اسلوب و طرز تفکری ، فلسفه سنده زمان مفهومی ، شعور نظریه سی ، حریت و اراده مباحثی ، ماده و حافظه ، دماغ و حافظه ، دماغک برعوض انتخاب اولدییی ، ادراک و تحظر ، حله ، حیات ، تکاملک معنا سبب شکل و قانونلری ، ذکاسوق طبیعی ، حله ، حیاتک سری ، ذکاسوق طبیعیک ساحة معرفتلی ، حله ، حیاتک منشاء و غایه سی ، فلسفه و فیلسوفک تعلیلری حقدده معلومات عمومی آلاچق و برغسونکی کسکیز . ذاتا بر فیلسوفی ، بو طرزده ، بر صورتده طایبق فرصتی آله ایدم جکسکیز . برغسونکی برکوردش بک سریع هیئت عمومیسه ییلده دن اونک اثرلرندن یکان یکان استفاده یه امکان یوقدر شوعتباریه بو قسم دقله اوقوندندن سوکره درکه اصل صده یین فیلسوفک هر یی بر اثر مایفته دن اولان قونفهر رانسلرته نفوذ قابل اولاجقدر .

روحیات معلمی شکیب بک برغسونه عائد بر تدقیقه فیلسوفک اک مهم قونفهر رانسلرینک ترجمه لرینی محتوی اولان کتاییدر . دارالفنونده کی تحصیل اتماسنده فکراً انکشه منه سائق اولان مثلاًک بر ضلع مهمی تلقی ایتدیکنم والی الاید کندیشنه فکری ، اخلاق برحس منته مربوط اولدینم اوج ذاتندن بریده شکیب بکدر . بو عزیز ویک متواضع خوجامک سمی جسمینی قائلرله تقدیم ایتکله بویوک بر افتخار حس ایتکده م . علی الخصوص هر فلسفه منته کی برده بو عصرک اک بویوک فیلسوفی حقدده بیلدیکنم علمی تجسسی بو اثرله ، هیچ اولماز سه قسماً تطمین ایتدیکنم ایچون صاحتیه اولان شکران بورجی علناً اوده مک آرزوسنده م . بوسطرلر انجق بووظیفه ک اغایس مقصدیه یازیلدی .

برغسون ، اولاد موسادن برفرانسزدرد . فقط فکری اودرجه عالشمول و اودرجه اناسیدرک فیلسوفک بودرخی ساده فرانسه دکل ، بلکه بوتون وطن بشر عد ایتکله بویوک بر اصابت کوسترمیش اولورز . یکر منجی عصرک چیلکدن و آلتوندن مصنوع پوشتک وهم ایدیلن قدسیق یاشنده برده بشرک قیمت و قدرتی غیر قابل انکار اولان معنویاتی بولوندیغی بو ذات ، ماده پرست غرب عالم مادیتنه اثبات و اعلان ایتشدرد . شرق و غرب عالملرینک معاکس ایکی قطب حائنده بولونشته و یکدیگرینی نه صورتله اتمام مجبوریت حیاتیسه سنده بولوندرلرینه برغسونی طایفادن واقف اولایلیک - جدی بر مبالغه ایله سوله ییم - ممکن دکلدر .

رسمته باقلدییی زمان بویوک و آتیق آلتینک وضوح و عظمتی ، اوزاقلری کورمک ایچون عسملری ایجریه چکیلش بر دوربین کی ثابت و نافذ دوران کوزلرک معنای ذکاسی روحکزی جذب ایتک ایچون کافی وحی فله بر قدرته مالکدر . برغسونک قافسی برکرة دهادر . اونک اکلامق ایچون اونکده بر برکندیشی محیط اولان فضای عرفان ایجریسنده دور ایتک ، بعضا تهکلیک بوشقلره ، بعضاً باش دوندیرمن ارتقا علره یووارلاوب یوکملک لازمدر . بو جسدن انسانلری اکلامق ایچون بو جسدن اناسلره محبت حس ایده ییللی . فقط صنعتکارلر حقدده ساده بو محبت و تجاذب کفایت ایدرسده فیلسوفلر ایچون بوغیرکافیدر . اوقونلی محبتک یاشنده برالکتیریق موتوری سرعته ایشله ییلجهک بر دماغ و ذکا لازمدر . بو ایکی ملکه برابر چالیشدیگی آئنده درکه برغسونی و امثال دهماری اکلامق ممکن اوله ییلجهکدر . اونک ایچوندرکه بوکتانی اوقورلرکن قائلرله شوقی توصیه ایده جکم :

نه بر صنعتکارک اثرنی اوقودرلی زمان دیدرلی سر آزاد بر وجدک زبونی اولایلر ، نه ده بر ریاضیه مسئله سی حل ایدرکن یایلده یینی کی مجرد مفهوملری صره لایان ، اعمال ایدن ذکا منطقک اسیری ..

فیلسوفک سرد ایتدیکی نومی شخصه منحصر فکرلرک جاذبه سته ، اسلوبندکی سحر پیانه طو تو لمامق قابل اولماقله برابر بو آئنده آله ایدیه جک فکرله اعتاد ایتمه مکده اقتضا ایدر . چونکه انسان اوهیجن ایچنده فیلسوفک آروزی سی تلاشده بر فکرله ایاغش اوله ییلیر . اونک ایچون ، بوکتانی اوقویاجق قائلرله شوقی ده خاطر لاتق مجبوریتندیمک ظاهرأ اکلا شیلما سی قولای کوروان بوکی جدی اثرلرده هر سطرک تحتنده سنه لک مساعیسی بولوندیغی اونو تاقم و اوکا کوره بو سنه ل عددینک عظمتیه متناسب اولاق هیچ دکلک ، بر قاج دفعه اوقوبوب بنش اون کره اوزرده اعمال فکر ایتک لزومی تقدیر کرکدر .

بیانی ضروری کوردیمک شو مقدمه یکدن سوکره اثری غیباً قائلرله تقدیم ایدم . ایلیک صحیفه لده تصادف ایده جککن (مدخل) ،

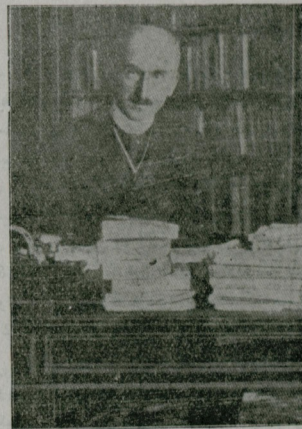
بورد بلك اوكنره ..

ای وطن ، جوشارکن عشقکه کوکم ،
 بکا سعادتدر اوغرکده تولوم ،
 سکا برجان دکل ، بیک جهان فدا ...
 هرکوشهک وریور بشقه برصددا
 اسکی برتاریخک ماوراسندن
 ماضینک شرفلی ماجراسندن ...
 اوقادار آزی برعشقک وارکه ،
 عشقک ایچمزده اوپله قانیارده ،
 بوذوق هیچ برشی ویرهمن بکا
 ای وطن ، قرباز سنک بولکه !..
 حقک لوانسی آچدق برآلده ،
 بتون اولادلرک هپ برآلمده ،
 هپسنک قلینده سنسک یاشایان
 قورتلوش کونلری یقیندر اینان !..
 بزاولمترکه ، چناق قلهمده
 درت دولته قارشی دائما زنده ،
 ارکک کومکمزله قورودوق سنی ..
 تولولرک اومدهش جهنی
 تمیز قانلریه سوندورمن برایز ،
 جلیک زهرایلری دوندورمن برایز !..
 شاهددر بوعرمه ، ایشته این اوکلی
 ایشته مارت آتیک اومشورکونی ! [۱۰]

عارف روزنار

[۱] ۵ مارت مظفریت بحریه سی .

بوذن صوکره برنجی قوفنه رانس کلپور . بو (۱۹۱۱) ده
 بر منغام دارالفنوسنده انکیزجه اولارق وریلش بر قوفنه رانسدر .
 بر غسول فلسفه سنک اساسنی تشکیل ایدن « شعورک بلا واسطه لری
 معطاری » ایله « یاراتچی تکامل » شامانلرینک خلاصه سنی بوقوفنه رانسده
 بولاجقسکر . فیلسوف بوصیفه لده شعور ایله حیاتک مناسباتی تدقیق
 ایدیور . فلسفه نک بویوک مسئله لری، شعور وحافظه ، شعورلی مخلوقلرک
 کیم اولدینی ، انتخاب ملکه سی ، حیاتک تکاملی وانسان ، یاراتچی فعالیت ،
 سرورک معنایی ، اخلاق واجتماعی حیات ، اقصای حیات کپی فلسفه نک
 الکجال نظر مسائلحقده بومصاحبه ده اساسلی فکرلر وار .
 ایکنجی قوفنه رانس (روح و بدن) مسئله سنه دائردر . بوراده
 فیلسوف روح ایله بدنک موازانه قائل اولان نظریه سالکیرایله موپست
 ماده یه جیلرک تلقیاته الیکیم معطیات علمیه ایله جواب ویرمکه وکندینه
 حاص مجادله تمییه سیله بوداعلاری چورونمکه چالیشمقده در . فلسفی
 مسائلک مناقشه طرزینه واقف اولنی ایچون بوذن کوزهل بر مثال
 اولاماز ظن ایدمده .

«برغسون» جبره مساعیسنده

دردنجی قوفنه رانس لوندر تحریات روحیه جمعیتنده ۱۹۱۳ تاریخنده
 وریلشدر . اسی (دیرلرک خیالتری) در . برتیارو تمثیلی اسمنه
 بکزمین بوسرلومنه نک آنتنده روحک فوق الحاده اوصافه مالکیتی حقنده
 (تلهانی - انتقال حسیات) حادثه لریه عائد الکایجه تحلیللر ، الک علمی
 نقطه نظر صافیلدر .

۱۹۰۱ ده روحیات انستونسده وریلن و(رؤیا) یه دائراولان
 قوفنه رانس هرکسی علاقه دار ایدمکه ماهیتده در . بویخصصده بر فکر
 ویرمک ایچون شو سطرلری عینا نقل ایدمکیم :

« ایشته سزمه برؤیا ، اوکده برچوق شیلرک رسم بچید بایدقلملری
 کوریدیورم ، بالکنز بولردن هیچ بری حقیقه موجود دکل . بر پرله
 کیدوب قلیوزم . برچوق ماجرا لری کیریور کپی اولیورم ؛ حالبوکه یاتانمدهیم
 مردمه میشل میشل او بویورم . قونوشدینمی ، بکا جواب وریلدیکنی
 قولانمله ایشیدیورم ؛ لاکن سوباین بندکم . اوالده بووهملر بکا
 نرمدن کلپور ؟ .. »

بوقوفنه رانس آشای بوقاری بوسؤل و معماک جوانی ویرمکه
 چالیشیور . بوذن صکره (جهد ذهنی) یه عائد بوقوفنه رانس جهدک
 تحطروایداع ایله مناسیپی ، مابعد الطبیعایده جهدک تظاهری حقنده مباحثی
 احتوا ایدیور .

کتابک صوک قسمی تشکیل ایدن مقالهلر فوق العاده مهیدر بری
 (فلسفی حدس) دیکری (ویلیام جهیمس) ک برانما تیزم آدلی کتابیه
 یازیلش (حقیقت - شاییت) سرلوحه لی مقدمه در . برنجیسنده بر فیلسوفک
 فاضل فلسفه بناسی قوردیفنی ، فاضل بر معماری وجوده کتیردیکنی کمال
 وضوح ایله کورده چککرن . ایکنجیسی اینسه فلسفه نک اساسی دیمک اولان
 Réalité - Verité مسئله لری حله مدار اولان فکرلری محتوی .

ایشته کتاب ، بومباحثک برممکسی کبیدر . جدی برسیمک نتیجه سی
 اولان بویک آثاره دویدیمزن اشتیاق بوسویه ایله برقات دها آزدی .
 امثالنه انتظار ایتمکده یز . برغسون کپی برشاهقه دهابه تاسانمک فرصتی
 بزه ویردیکنی ایچون شکیب بکه الکشار تشکیرلرمنی تقدیم ایدرز .

حسن عالی

مصطفی شکیب بک افندینک راحتسزقلری حسیله مقاله عالمانلرندن
 بونسخه من محروم قالمشدر ، کندلرینه شقای عاجل تنی ایدمده ز . ملی مجموعه